

SPORAZUM IZMEĐU

MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE
REPUBLIKE HRVATSKE NACIONALNE BANKE BILJNIH GENA

I

KRALJEVSKOG NORVEŠKOG MINISTARSTVA
POLJOPRIVREDE I PREHRANE
KOJI SE ODNOSI NA POHRANU SJEMENA U
GLOBALNU RIZNICU SJEMENA U SVALBARDU

SPORAZUM O POLOGU IZMEĐU POHRANITELJA I KRALJEVSKOG NORVEŠKOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE I PREHRANE

PREAMBULA

BUDUĆI JE

1. Vlada Kraljevine Norveške uspostavila je Globalnu riznicu sjemena u Svalbardu (u daljnjem tekstu „Globalna riznica sjemena”) kako bi osigurala sigurnosnu mrežu za međunarodni sustav očuvanja biljnih genetskih izvora i doprinijela osiguravanju maksimalne količine raznolikosti biljnih genetskih izvora, koji su od dugoročnog značaja za čovječanstvo, u skladu s najnovijim znanstvenim spoznajama i najprikladnijim tehnikama;
2. Globalna riznica sjemena u Svalbardu bit će u vlasništvu Vlade Kraljevine Norveške, sa sjedištem u Longyearbyenu, Svalbard. Kraljevsko norveško ministarstvo poljoprivrede i prehrane nacionalno je tijelo odgovorno za Globalnu riznicu sjemena u Svalbardu;
3. Kraljevsko norveško ministarstvo poljoprivrede i prehrane, Zaklada za globalnu raznolikost usjeva i Nordijski centar za genetske izvore sklopili su sporazum kojim se osigurava upravljanje, rad i dugoročno financiranje Globalne riznice sjemena u Svalbardu. Prema sporazumu, Nordijski centar za genetske izvore dužan je stupiti u vezu s pohraniteljima u vezi s materijalom koji će se položiti te vremenskim rasporedom i postupkom pohrane, uključujući usmjeravanje pohranitelja u pogledu pakiranja i označavanja materijala koji će biti položen u skladu sa smjernicama i primjenjivo nacionalnom i međunarodnom pravu te je dužan, u ime Kraljevskog norveškog ministarstva poljoprivrede i prehrane, sklopiti i potpisati sporazume o pologu s pohraniteljima na temelju Standardnog sporazuma o pologu (izmijenjenom 28. siječnja 2013.);
4. Ministarstvo poljoprivrede Republike Hrvatske Nacionalna banka biljnih gena (u daljnjem tekstu „pohranitelj”) posjeduje zbirku sjemena različitih biljnih genetskih izvora od značaja za čovječanstvo i želi osigurati dugoročnu sigurnost svoje zbirke polaganjem uzoraka te zbirke u Globalnu riznicu sjemena u Svalbardu.

Stoga, Kraljevsko norveško ministarstvo poljoprivrede i prehrane i pohranitelj (u daljnjem tekstu zajednički kao „stranke”) ovime su se suglasili kako slijedi:

1. STRANKE SPORAZUMA

Sadašnji standardni sporazum je između

Ministarstva poljoprivrede Republike Hrvatske Nacionalne banke biljnih gena,
(pohranitelj)

i

Norveškog Ministarstva poljoprivrede i prehrane (Ministarstvo), koje zastupa:
Nordijski centar za genetske izvore

2. PREDMET SPORAZUMA

1. Pohranitelj i Ministarstvo suglasni su da se pohranjeni materijal u Globalnu riznicu sjemena u Svalbardu pohrani u skladu s odredbama i uvjetima navedenim u ovom Sporazumu. Sporazum pokriva sav pohranjeni materijal koji je pohranio pohranitelj u Globalnu riznicu sjemena u Svalbardu.

3. PRAVA, ODGOVORNOST I OBVEZE POHRANITELJA

3.1 Zahtjevi za pohranjeni materijal

1. U skladu sa stavkom 2. ovog članka, pohranitelj pohranjuje samo uzorke biljnih genetskih izvora koji su:
 - a) Koliko je pohranitelju poznato,
 - i. od važnosti za sigurnost hrane i održivu poljoprivrednu.
 - ii. uzorci biljnih genetskih izvora, koji još nisu pohranjeni u Globalnu riznicu sjemena u Svalbardu.
 - b) Sigurno duplicirani u odgovarajućoj banci gena.
 - c) Dostupni drugim fizičkim ili pravnim osobama na način koji olakšava pristup radi očuvanja i održivog korištenja u skladu s nacionalnim zakonima i primjenjivim međunarodnim ugovorima.
2. Ministarstvo ili Nordijski centar za genetske resurse, odnosno druga institucija koju je odredilo Ministarstvo, može odstupiti od bilo kojeg ili svih zahtjeva navedenih u stavku 1. ovog članka da djeluje u njegovo ime kao upravitelj Globalne riznice sjemena u Svalbardu. Svako odobreno odricanje mora biti u pisanom obliku.

3.2 Otprema

1. Pohranitelj će osigurati popis svake pošiljke pohranjenih materijala prema ovom Sporazumu u skladu sa standardima navedenim u Dodatku.
2. Troškove koji se odnose na pakiranje i otpremu pohranjenih materijala snosi pohranitelj ili treća strana koja je pristala pokriti te troškove.
3. Pohranitelj će osigurati da pohranjeni materijali u svakoj pošiljci:

- a) budu u potpunosti usklađeni s informacijama u elektroničkom popisu dostavljenom Nordijskom centru za genetske izvore prije otpreme;
- b) budu popraćeni svim potrebnim potvrdama koje se odnose na zdravlje biljaka uzoraka koje mogu zahtijevati zakoni zemlje izvoza, Vlada Kraljevine Norveške i bilo koja druga zemlja kroz čije će državno područje pohranjeni materijali proći i da su ostali postupci koje ti zakoni zahtijevaju u vezi s tom pošiljkom ispoštovani;
- c) budu pohranjeni u skladu sa standardima FAO Genske banke ili bilo kojim drugim primjenjivim međunarodnim tehničkim standardima;
- d) budu zapakirani, zapečaćeni i označeni te popraćeni odgovarajućom dokumentacijom u skladu sa standardima navedenim u Dodatku ovom Sporazumu, uzimajući u obzir smjernice koje povremeno može izdati Ministarstvo, i
- e) otpremat će se u skladu s rasporedom dogovorenim s Nordijskim centrom za genetske izvore.

3.3 Povlačenje pohranjenog materijala

1. Pohranitelj ima pravo povući sve ili dio svojih pohranjenih materijala u bilo kojem trenutku uz pisanu obavijest.
2. Svaka pisana obavijest prema ovom članku će identificirati pojedinačne kutije pohranjenih materijala koje treba povući.
3. Ministarstvo se obvezuje vratiti pohranjene materijale u roku od godinu dana od datuma primitka takve pisane obavijesti.
4. Troškove pakiranja i otpreme u vezi s povratom pohranjenih materijala snosit će pohranitelj, osim ako se stranke drugačije ne dogovore.
5. Pohranitelj će biti odgovoran za poštivanje svih postupaka izvoznog carinjenja koje zahtijeva Vlada Kraljevine Norveške za povrat pohranjenih materijala i za sve uvozne ili proвозne postupke koje zahtijeva zemlja uvoza ili provoza. Ministarstvo će uložiti sve napore kako bi osiguralo onu dokumentaciju u vezi s pohranjenim materijalima i uvjetima pod kojima su pohranjeni materijali pohranjeni, koja može biti potrebna za olakšavanje takvih postupaka.
6. Pohranitelj će pisanim putem obavijestiti Ministarstvo, ako više ne želi da se pohranjeni materijali čuvaju u Globalnoj riznici sjemena u Svalbardu te ako ne želi da mu se pohranjeni materijali vrate; u tom će slučaju, Ministarstvo raspolagati pohranjenim materijalima u skladu sa svojim operativnim pravilima i postupcima, koji se primjenjuju na Globalnu riznicu sjemena u Svalbardu.

4. PRAVA I OBVEZE NORVEŠKOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE I PREHRANE

4.1 Obveza Ministarstva

1. Pohranjeni materijal će se čuvati u uvjetima permafrosta dopunjenim hlađenjem u skladu s međunarodno prihvaćenim standardima za dugoročno skladištenje sjemena.

2. Pohranjeni materijal neće se dalje prenositi, osim natrag izvornom pohranitelju, odnosno ovlaštenom pohraniteljevom nasljedniku, ili u skladu s pohraniteljevim uputama.
3. Svi troškovi skladištenja koji se odnose na pohranjeni materijal bit će odgovornost Ministarstva, osim ako se stranke drugačije ne dogovore.
4. Pohranjeni materijal ostat će u zatvorenim omotnicama zapakiranim u zapečaćene kutije, osim ako nije drugačije dogovoreno s pohraniteljem. Ako su paketi ili kutije oštećeni tijekom prijevoza ili skladištenja, ili ako su paketi ili kutije otvoreni radi pregleda od strane carinskih ili drugih tijela, Ministarstvo će obavijestiti pohranitelja. U slučaju da je sjeme prosuto, ono će biti uništeno. U slučaju drugog oštećenja ili kvara, uključujući pakiranje koje nije u skladu sa zahtjevima u Dodatku, Ministarstvo će nastojati popraviti štetu gdje je to moguće, odnosno osigurati ponovno pakiranje ili ponovno zatvaranje pohranjenih materijala u dogovoru te uz suglasnost pohranitelja.
5. Ministarstvo nije odgovorno za praćenje održivosti i regeneraciju pohranjenog materijala. Ako je pohranitelj dostavio dodatne uzorke u svrhu ispitivanja održivosti pohranjenog materijala u dogovoru s Ministarstvom, uzorci će biti vraćeni na zahtjev i trošak pohranitelja. Uzorci za ispitivanje moraju biti pakirani u posebne kutije.
6. Ministarstvo će obavijestiti pohranitelja o lokaciji pohranjenog materijala u Globalnu riznicu sjemena u Svalbardu.

4.2 Održavanje održivosti i kvalitete

1. Ministarstvo ne preuzima odgovornost za praćenje vijabilnosti i praćenje kvalitete izvornih primki predstavljenih u pohranjenom materijalu.
2. Ministarstvo ne preuzima odgovornost za periodično praćenje vijabilnosti i sposobnosti regeneracije (klijavosti) izvornih primki pohranjenog materijala.

4.3 Pravo na odbijanje uzoraka

1. Ministarstvo može odbiti primiti uzorke na pohranu.
 - a) ako pohranitelj ne poštuje u potpunosti odredbe i uvjete navedene u ovom Sporazumu; ili
 - b) iz razloga više sile.
2. Ministarstvo zadržava pravo dati najveći prioritet sigurnom skladištenju biljnih genetskih izvora za hranu i poljoprivredu, koji su dostupni za očuvanje i održivo korištenje, u skladu s važećim međunarodnim pravom.

4.4 Prestanak pologa

1. Ministarstvo ima pravo okončati polog, ili njegov dio, ako pohranitelj ne poštuje u potpunosti uvjete i odredbe navedene u ovom Sporazumu.
2. Ministarstvo ima pravo okončati polog ili njegov dio uz davanje jednogodišnje pisane obavijesti, ako je takvo okončanje potrebno kao rezultat bilo kakve promjene u politici Globalne riznice sjemena u Svalbardu ili Vlade Kraljevine Norveške u odnosu na Globalnu riznicu sjemena u Svalbardu.
3. Ako se položeni materijali vraćaju kao rezultat korištenja prava Ministarstva na okončanje Sporazuma prema ovom članku, troškove pakiranja i otpreme u vezi s povratom pohranjenog materijala snosit će Ministarstvo.

5. OPĆE ODREDBE

5.1 Učinak pologa na vlasnička prava

1. Čin pohranjivanja pohranjenog materijala u Globalnu riznicu sjemena u Svalbardu neće imati nikakvog učinka na prirodu i opseg bilo kojih vlasničkih prava koja se odnose na pohranjeni materijal.
2. Posebice i ne uključujući na općenitosti gore navedenog, čin pohranjivanja neće ni na koji način djelovati na prijenos bilo kakvih vlasničkih prava nad pohranjenim materijalima na Nordijski centar za genetske izvore ili Ministarstvo.

5.2 Izmjena i dopuna

1. Ovaj Sporazum, uključujući i njegov Dodatak, može se izmijeniti i dopuniti uzajamnim pisanim dogovorom stranaka.
2. Svaka izmjena i dopuna stupa na snagu na datum predviđen u sporazumu o izmjenama i dopunama.

5.3 Stupanje na snagu

Ovaj Sporazum stupa na snagu nakon što ga potpišu ovlašteni predstavnici pohranitelja i Kraljevskog norveškog ministarstva poljoprivrede i prehrane.

5.4 Trajanje Sporazuma

1. Ovaj Sporazum ostaje na snazi za razdoblje od deset (10) godina i automatski se obnavlja za sljedeća razdoblja od deset (10) godina, osim ako bilo koja stranaka pisano ne obavijesti drugu stranku najmanje šest mjeseci prije isteka bilo kojeg razdoblja od deset (10) godina, da ne želi da se ovaj Sporazum obnovi.
2. Ovaj Sporazum može se okončati uzajamnim dogovorom između stranaka ovoga Sporazuma.

6. ODGOVORNOST

1. Ministarstvo nije odgovorno za bilo kakvu štetu prouzročenu pohranjenom materijalu iz bilo kojeg razloga, osim ako je takva šteta prouzročena kao rezultat bilo kakvog čina zlorporabe ili nemara od strane Ministarstva, odnosno bilo kojeg zaposlenika ili zastupnika Ministarstva.
2. U slučaju bilo kakve štete uzrokovane zlorupabom ili nemarom od strane Ministarstva, odnosno bilo kojeg zaposlenika ili zastupnika Ministarstva, odgovornost Ministarstva bit će ograničena na troškove pakiranja i otpreme novih uzoraka te neće uključivati troškove obnove biljnih genetskih izvora ili slične troškove.

7. RJEŠAVANJE SPOROVA

1. Svaki spor koji se ne može riješiti pregovorima između stranaka ovoga Sporazuma, ili drugim postupkom koji se može dogovoriti između stranaka, bit će konačno riješen arbitražom u skladu s Pravilima ili arbitražom Međunarodne trgovačke komore putem jednog ili više arbitara imenovanih u skladu s navedenim Pravilima.
2. Ovaj Sporazum je uređen zakonima Kraljevine Norveške. Samo će norveški sud koji je mjesno nadležan imati nadležnost za izvršenje pravomoćne odluke protiv Kraljevskog ministarstva poljoprivrede i prehrane, a samo će sud koji je mjesno nadležan za pohranitelja biti nadležan za izvršenje pravomoćne odluke protiv pohranitelja.
3. Ovaj Sporazum ne proizvodi prava ili obveze prema međunarodnom pravu.

8. POTPISI

Ovaj Sporazum bit će potpisan u tri primjerka.

**Potpisano u ime
Ministarstva poljoprivrede
Republike Hrvatske:**

Potpis

Marija Vučković

Ime

Ministrica

Titula

25. siječnja 2023.

Datum

**Potpisano u ime Kraljevskog norveškog
ministarstva poljoprivrede i prehrane:**

Potpis

Lise Lykke Steffensen

Ime

**izvršna direktorica Nordijskog centra za genetske
izvore**

Titula

15. veljače 2023.

Datum

DODATAK 1

Zahtjevi za kvalitetu, količinu, pakiranje, inventar i otpremu pohranjenog materijala

1. Uzorci biljnih genetskih izvora za hranu i poljoprivredu (BGIHP) moraju biti od sjemena visoke održivosti, bez bolesti i štetnih organizama, koliko je to moguće, te moraju održavati odgovarajuće razine klijavosti najmanje 10 godina.
2. Uzorci se pripremaju za sigurnosno umnožavanje na isti način kao i za osnovnu kolekciju pohranitelja. Uvjeti bi trebali biti barem jednako strogi, kao oni za dugoročno skladištenje germplazme u pohraniteljevim bankama gena. Važna je kvaliteta pripreme sjemena (tj. sušenje).
3. O stvarnoj veličini uzorka odlučit će pohranitelj u skladu s najnovijom najboljom znanstvenom praksom. Ako je moguće, svaki uzorak treba sadržavati dovoljno sjemena za održavanje genetskog integriteta primki BGIHP kroz najmanje tri neovisne regeneracije. Ako je moguće, sigurnosna kopija trebala bi sadržavati najmanje 500 vijabilnih sjemenki za međuvrsne hibride i heterogene primke s velikom raznolikošću i najmanje 300 sjemenki za genetski ujednačene primke.
4. Uzorci sjemena trebaju biti pakirani i zapečaćeni u pakete od troslojne aluminijske folije od kojih srednji sloj metalne folije treba biti odgovarajuće debljine. Treba ga oblikovati u vrećicu spojenu sa sve četiri strane bez umetaka. Paketi od folije moraju biti izdržljivi i nepropusni za vlagu, te općenito u skladu sa standardima preporučenim za skladištenje sjemena na niskim temperaturama. Ako pakiranja sadrže oštre sjemenke, moraju se koristiti odgovarajuće obloge kako bi se smanjio rizik od probijanja paketa.
5. Svaki paket sjemena mora biti označen pohraniteljevim pristupnim identifikatorom/brojem za predmetni BGIHP. Etikete moraju biti postojane u uvjetima dugotrajnog skladištenja na niskim temperaturama. Na svaki paket sjemena treba staviti vanjsku i unutarnju naljepnicu kako bi se osiguralo da je germplazma ispravno identificirana.
6. Paketi sjemena moraju biti pakirani i zapečaćeni u kutijama za pohranu. Kutije moraju biti izdržljive, izrađene od materijala koji je dovoljno jak da izdrži težinu paketa sjemena koje sadrže, izdržati rukovanje tijekom transporta i ostati krute tijekom hladnog skladištenja te općenito udovoljavati standardima preporučenim za skladištenje na niskim temperaturama. Obratite se koordinatorskom centru za rad i upravljanje u Nordijskom centru za genetske izvore za savjet, ako ste u nedoumici u vezi s izborom depozitnih pretinaca/kutija.
7. Kad god je to izvedivo, kutiju za pohranu treba napuniti uzorcima za koje se očekuje da će imati isti životni vijek (tj. da su iste vrste i ciklusa regeneracije), ako im je općenito potrebna zamjena u isto vrijeme.
8. Svaki pretinac/kutija za plog mora biti označen(a) imenom pohranitelja i identifikacijskim brojem pretinca. Svakom pretincu/kutiji u svojoj pošiljci dodijelite jedinstveni broj i pobrinite se da broj na naljepnici odgovara broju u konačnom

popisu pošiljke. Nemojte koristiti decimalne brojeve ili slova, samo cijele brojeve: (1, 2, 3, 4, ...). Koristite uzastopne brojeve za uzastopne pošiljke (npr. ako se vaša prva pošiljka sastojala od 35 kutija, kutije u sljedećoj pošiljci će sadržavati kutije od 36 i više). Ako ste uz svoje kutije za pohranu poslali kutije s ispitnim uzorcima, one će također biti uračunate. Etikete moraju biti postojane u uvjetima dugotrajnog skladištenja na niskim temperaturama, a moraju se nalaziti na vrhu i na četiri strane kutije.

9. Maksimalne dimenzije sefa/paketa/kutije su: 60 cm dužine x 40 cm širine x 28 cm visine i ne manje od 55 cm duljine x 35 cm širine x 25 cm visine. Ako su potrebni pretinci/kutije za pohranu manjih dimenzija (vidi točku 6.), tada se dvije, ali ne više od tri kutije za pohranu mogu staviti u kutiju za skladištenje, koja je u skladu sa zahtijevanim maksimalnim i minimalnim dimenzijama. U tim slučajevima vanjska kutija također mora biti označena imenom pohranitelja i identifikacijskim brojevima za depozitne kutije unutar.
10. Sve kutije s uzorcima za ispitivanje za provjeru klijavosti (kao što je možda dogovoreno s Nordijskim centrom za genetske izvore) moraju biti jasno označene u skladu s tim.
11. Sve kutije moraju sadržavati popis svog sadržaja unutar zapečaćenog pretinca. Popis mora sadržavati najmanje sljedeće povezane informacije za svaki uzorak sjemeni u kutiji:
 - kod instituta FAO WIEWS
 - broj pretinca
 - naziv zbirke
 - pristupni broj
 - puni znanstveni naziv
 - država prikupljanja ili izvora
 - broj sjemenki u uzorku
 - mjesec i godina regeneracije
12. Za svaku planiranu pošiljku materijala za pohranu u Globalnu riznicu sjemeni u Svalbardu:
 - Dostava se vrši prema rasporedu dogovorenom s Nordijskim centrom za genetičke izvore. Otvaranje Globalne riznice sjemeni najavljuje se na vrijeme i pohranitelj može u bilo kojem trenutku zatražiti raspored otvaranja. Obavijest o otpremi treba poslati najmanje šest tjedana prije planirane otpreme, a stvarna otprema treba se temeljiti na prihvaćanju i potvrdi od Nordijskog centra za genetske izvore.
 - Elektronički popis sadržaja svih depozitnih kutija u planiranoj pošiljci potrebno je dostaviti Nordijskom centru za genetske izvore najmanje tri tjedna prije planiranog datuma otpreme. Popis bi trebao sadržavati potrebne podatke o sadržaju kako je navedeno u paragrafu 10 i navedeno u Smjernicama za pohranitelje na

<https://seedvault.nordgen.org/Information/DepositorGuidelines>. Elektronički popis mora biti u skladu s predloškom podataka koji je dao Nordijski centar za genetske izvore.

- Nakon primitka potvrde od Nordijskog centra za genetske izvore da se pohrana može nastaviti i uvoznog dokumenta za Svalbard, pošiljku treba izvršiti zračnom dostavom do zračne luke Oslo Gardermoen, Norveška, slijedeći najbržu i najizravniju rutu, gdje je moguće izbjegavajući tranzit kroz zračne luke gdje su visoke temperature.
- Sve pošiljke moraju biti u skladu sa zahtjevima navedenim u ovom Dodatku i svim dodatnim tehničkim smjernicama koje je dao Nordijski centar za genetske izvore na <https://seedvault.nordgen.org/Information/DepositorGuidelines> te uključivati svu potrebnu izvoznu, fitosanitarnu i uvoznu dokumentaciju.
- Pošiljke se šalju na adresu koju je naveo Koordinator operacija i upravljanja. Provjerite je li korištena adresa posljednja navedena adresa. Trenutno (2019.) adresa dostave je:

Svalbard Global Seed Vault
c/o Pole Position Logistics
Bykaia, 9170 Longyearbyen,
Norveška

Attn.: Åsmund Asdal, NordGen
Telefon +47 91 36 51 66

Dodatne informacije možete tražiti od:

Koordinator za rad i upravljanje Globalne riznice sjemena,
Nordijski centar za genetske izvore
Poštanski pretinac 162
S-23423 Alnarp,
Švedska

Adresa za posjetu/kurirsku dostavu:
Växthusvägen 12,
S-23456 Alnarp,
Švedska

Tel: +46 4053 6640
Faks: +46 4053 6650
E-pošta: sgsv@nordgen.org
www.nordgen.org
<https://www.nordgen.org/en/our-work/svalbard-global-seed-vault/>
<https://seedvault.nordgen.org/>